

MAGYAR KURIER

Bétsből, Hedden, Aprilis' 27-dikén 1819.

Szent Ilona.

Közelébbi levelünkben tsak nagyon röviden említettük, hogy Bonaparte' Orvosát Stockoe nevű Doktort a' Kormányozó Hudson Lowé Angliába haza küldötte. Ezen történetnek hosszabb a' históriája. A' Portsmouth i újságban ilyen levél található Sz. Ilona szigetéről, a' múlt Jan. 29-dikéről: — „Ezen szigeten régtől fogva nagy tsendesség uralkodott mind addig, míg a' Conqueror nevű hajó' Orvosának Doktor Stockoénak, kit a' Doktor O-Meara eltávolítása után Bonaparte mellé rendeltek vala, nagy hirtelenséggel és reméntenél történt eltávolítása, egyszeriben sokféle beszédre adott alkalmatosságot. A' körülállásról, mely ezen kedvetlenségre alkalmatosságot adott, így beszélnek: Doktor Stockoe oly meghatározott feltétel alatt vette vala által a' Bonaparte mellett való Orvosi hivatalt, hogy soha senkinek semmit se kéntelenittersék: a' Logwoodban folyó magános beszéltetésekről és belső házi körülállásokról mondani: azt ellenben betsületének elvesztése alatt megígérte, hogy a' mire ötet, Királya' és Hazaja' hűsége eránt lett hite kötelezi, arról mindenről hírt fog a' Kormányozónak tenni. Ezen körülállás ebben az állapotban maradt mind addig, a' midőn néhány napoknak előtte Bonaparte éjszántában nagyon rosszul érezvén magát, Doktor Stockoe oda hivattatott, mely után ő (a' Doktor) oly nyilatkozatást tett a' dolog-

ról, írásban, hogy Bonapartét ugyan a' Gutta gyengén megütötte, de a' melly nyavaja rolla nem soká egészen elenyészett, és tsak gyengeséget hagyott nagyot maga után hátra a' páziensen. Ezen nyilatkozatást a' Doktor háromszor leírván, egygyikét a' Kormányozónak, a' másikat Admirális Plamplinnak (a' sziget körül őrizeten álló hadi hajók Kommandánsának) a' harmadikat pedig Bonaparténak magának adta. Ezen utolsó körülállás volt-é az, a' mi a' Kormányozónak nem tetszett, vagy pedig talám egyéb olyan nyilatkozatásokat is tehetett Doktor Stockoe a' Bonaparte' egészsége' állapotjáról 's annak okairól, a' mi által a' Kormányozót haragra ingerlette, elég az hozzá, hogy néki a' Longwoodba való járás azonnal megtiltatott; és e' kettő között való választás terjesztetett elejébe: Hogy, vagy hadi tanács elejébe álljon megítéltetés végett, vagy pedig, mint invalidus, Angliába vissza evezzen. Ő az utolsót választotta.“ — Mikor ezen tudósítás Európa felé útnak indult, Bonaparte nagyon rosszul volt: senkinek meg nem engedtetett a' hozzá való menetel.

A' Statesman Londonban így irt ugyan ezen tárgyról April. 8-dikén: — „A' Szent Ilonáról visszaérkezett Doktor Stockoe, megérkezése után azonnal a' Ministerek' elejébe hivattatván li-kérdeztetett, 's e' megcsévén azonnal paransolatot kapott, hogy Sz. Ilona szigetére vissza evezvén, előbbeni foglalatosságainak folytatásához ismét fogjon

hozzá. Ebből azt lehet kihozni, hogy nem találtatott vétkesnek. *Hudson Lowe* azt kívánta tőlle, hogy néki minden Bonapartéval való beszélgetéseiről, akár illessék a' politikát akár ne, jelentést tegyen. Ezt pedig Doktor Stockoe, mint Orvoshoz nem illő tselekedetet, telyesíteni semmiképpen nem akarta."

Az Alsóház' *Lambton* nevű tagja, a' Bonapartéval egy ideig Sz. Ilonán volt de onnét elküldetett, 's idővel Angliából is a' száraz Európába által szállítottatott Fr. Generális *Gourgau*d nevében, April. 2-dikán kérelmet adott-be ezen ház' elejébe, melynek e' volt summás foglalata: — Tavaly November' 14-dikén meghatározta vala a' Ministeri Tanács, hogy a' nevezett Frantzia Generális Angliából elküldtessék. Politizai Tiszt *Kopper* a' Minister *Lord Sidmouth* parantsolatjából 15 emberekkel, kik mind fel voltak páltzával fegyverkezve, bement a' Generális hálószobájába. Az ágyából lehúzták. Ő azt kívánta, hogy vigyék a' Titkos Tanács' elejébe. Kivánságát nem nyerte meg. Papirosait elvették. Őtet, midőn ekképpen kiáltozott, gyilkosok! gyilkosok! a' *Kopper*' Agensei megverték, 's egy postaszekérre felültetvén *Harwich*ba vitték, 's *Kakshafen* felé Német Országra expediálták. Ő már régebben is kívánta volt, hogy önnön bátorságára nézve állítsák a' Titkos Tanács' elejébe. Minthogy ő nem titkon ment Angliába 's még is ekképpen bántak velle, igen keservesen panaszol ezen kérelmében kivált *Lord Sidmouth* ellen, kivel levelezést is folytatott. Az ő leveles zsákját (börtarisznyáját) ugyan néki, mikor ő már Szakszoniában volt, *Kukshafen*be utánna küldötték, 's ott az Anglus postaágenshez *Dutton* Urhoz betették: de felnyitva, 's némelly leveleknek 's egyéb holmiknek hijjával. — „Ha az itt felhordott dolgok igazak 's meg nem czáfoltat-

hatnak, így szollott *Lambton*, olyanok, hogy akár mely Országlásnak gyalázatjára szolgálhatnának. Ezeket meg kell vizsgálni. A' Generalis nem szoll azon jus ellen semmit, hogy ötet Ministereink az Országból kiküldhették: tsak írásainak elvétetésiért panaszol, melyre annyira igazságosabb oka is van, hogy annakelőtte megengedték volt néki az Angliában való maradhatást. Most hát tsak azt kéri a' Generalis, hogy engedjék meg néki az Angliába való visszatérést, hogy azokat törvényes úton megkereshesse, kik az Ország' törvényeit egy idegen ember eránt megsértették. Mind ezelre nézve kérte *Lambton* a' Házat, hogy határozza-meg, hogy a' Generalis kérelme az Asztalra tétetessék.

Clive: — „A' politizai emberek nem voltak páltzával fellegyverkezve. Generális *Gourgau*d ellenben több fele fegyverek által iparkodott magát védelmezni."

Wilson Robert: — „Generális *Gourgau*d semmiféle tiltott levelezést nem folytatott; talám a' *Watterlooi* tsatáról kiadott írása nem tettzetett Ministereinknek: azt, hogy írásai elvétettek, semmiféle módon nem lehet védelmezni."

Kastlercágh: — „A' politizai tiszték úgy viselték magokat, mint illett." — Mások is sokan felszólláltak. *Kockburne* és *Bathurst* Generális *Gourgau*d ellen beszélték: *Sinclair* és *Hutchinson* pártját fogták. Végezetre pártfogóji találatván többen, meghatározattott, hogy az ő kérelme nem az Asztalra tétetessék-le, hanem, hogy ki is nyomtattassék.

A' beteg Király állapotja mostanság legkisebbet se' változott. A' rolla szolló Orvosi tudósítások mind tsak a' régiék, az az: Hogy testére nézve egészséges, elméjére nézve pedig egészszen a' régi tébolyodottságban van. Semmit se' látszik tudni a' világi dolgokról.

A' Régens Prinéz Hannoverából oly tudósítást vett, hogy a' *Cambridgei* és *Clarencei* Hertzeznékné lebetegültek és szültek. Az első egy egészséges ép testű Princez, a' másik pedig Princzaszszonyt szült, kik mind ketten az Anglikána rendtartás szerént kereszteltettek meg. A' Clarencei Hertzezné leánykájá azonközben, mint-hogy idő előtt jött-el, a' megkeresztelés után nem soká meghalt. Tsak öt órát élt.

Északi Amérika.

Az Anglus újságok még meg nem szüntenek tüzeskedni azért, hogy a' Floridákat az Északi Amérikai egyesült Státusok a' magokévá tették. Így okoskodnak ezen Anglus újságlevelék: — „Ezen Szabad Ország, mely szünetlenül a' maga nagyobbításán iparkodik, a' Floridáknak magajévé való tétele, 's még azon plánuma által, hogy az Indus familiáknak kikapálózásán ily nagyon iparkodik, nyilván kimutatta, hogy oda céloz, hogy magát egész Északi Amérikána urává tegye. *Spanyol Ország*, ámbár tudta, hogy melly sokat árt Angliának, 's kívált az ő Napnyugoti Indiai kereskedésének, még is oda engedé a' Floridákat! Anglia, így szoll a' *Morning Chronicle*, ezen általengedésért, mellyel Spanyol Ország nyilván kimutatta, hogy melly keveset gondol véllünk, nem könnyen fog megbótsítani a' Spanyol Ministereknek! Ez a' kihívásnak egy oly bizonyos neme, melly által ők tsufolódni akarnak véllünk. Az Északi Amérikai nép olyan nép, melly a' maga származásától fogva jövedőbéli nagy hatalmáról és uraságáról álmodozik, 's hadi hajóit minden esztendőknél számosítja, hogy jövedőben az Anglia ellen való hadakozásra készen legyen. Az Amérikaik oly nagyra vágyók lévén mint a' Romai, egyszermind oly kemény szívűeknek 's érzéketleneknek is látszanak lenni, mint ezek.

Megmutatták ők ezt a' két Anglusoknak (Arbouthnotnak 's Armbrusternek) megölettetése által. A' mi Ministerünk az ő sokáig tartott és haszon nélkül való hadakozásaik által Angliát oly kimerültségre juttatták, a' melyből tsak hosszás békesség által nyugodhatja-li magát. Mi tehát tsak eltérni kéntelenítettünk, a' mit meg nem változtathatunk. A' Szent Szövetség' Fels. Tagjai érettünk nem sok nyughatatlanságot láttatnak okozni magoknak, nem nagyon láttatnak a' mi bizonytalan környüállásainkért bánkodni, a' ravasz Amérikaik pedig jól tudják azt, hogy az Európai Hatalmasságok nékiék halgatva, az ő iparkodásaikhoz szerentsét kívánnak, hogy ekképpen Angliának hatalmasulása, melly nékiék néminemű alkalmatlanságot okoz, tartóztatódjék. Még van egy környüállás a' mit halgatással el nem mellőzhetünk. Ez az Északi Amérikai Diplomátikusoknak minket nagyon felyülhaladó felsősége. Nagyon jó lenne tudnunk, hogy valyon mitsoda iskolában tanulták ők ezt.“

Későbbi levelében így szoll ezen *Morning Chronicle*: — „A' Frantzia revolúzió' környüállásai, Louisiánának elnyerése, 's az utolsó hadakozás eredményai, oly taszítást tettek az Egyesült Stétusokon, hogy egy ugrással száz esztendőt haladtak előre: és ha még azt is megengedjünk nékiék, hogy a' Déli Amérikai független Státusokkal hamarabb barátsági kötésbe lépjenek mint mi, úgy mi magunk még egyszer száz esztendővel taszítjuk előre őket. Ki mondhatná pedig, hogy nem meg fog-ez is történni? Az Északi Amérikai Országlöszök, melly nagyon vigyáz, hogy semmi kedvező alkalmatosságot el ne szalasszon, mint minden tudja, már mind a' három Déli Amérikai Independens Státusokhoz Biztosokat küldött, kiknek tudósításukat, egy részint, már a' közönség is olvasta. Hanem, hogy titkon mit végeztek

egygyűit, ez az, a' mit a' közönség nem tud, de a' melynek következéseit talám nem soká szemlélni fogjuk. Nékiek ezen Státusokban mindentűtt Ágensiek találtanak, kik ott aszszerént ágenskednek, mint a' körülállások kívánniak, mi pedig az alatt minden *populáriságunkat*, mellyel ott az előbbeni esztendőkhben birtunk, aprónként elveszesztjük. Az Egygyesült Státusok ugyan ezen tekintetben mind ez ideig nagy vigyázással viselték magokat; de nem az Európai Hatalmasságok eránt való nyájas érzékenységből, hanem csak Spanyol Országra való tekintetből. De feltehetjük-e, hogy minekutánna a' Floridákat magokévé tették, ezután is, illy nagy tartozkodással fogják magokat viselni? Talám kevés hónapok alatt módunk fog lenni ezen kérdésnek megfejtésére is?"

Déli Amerika.

A' jelenlévő körülállások között, így szoll egy másik Anglus levél, semmi se' tűnhet oly nagyon az ember' szemébe, mint az, hogy Spanyol Ország Anglus hajósokhoz és kereskedőkhöz folyamodott azon szállító hajókért, mellyeken a' maga rég - készülő nagy expeditzióját az elpártolt Spanyol tartományoknak meghódoltatására oda akarja szállíttatni. Itt éppen azokhoz az emberekhez folyamodott Spanyol Ország, a' kiknek legtöbb okok van annak kívánására, hogy ezen tartományok függetlenekké lehessenek. Természetibb lett volna néki Frantzia hajósokhoz folyamodni, minthogy Amérikanak szabaddá létele Frantzia Országot nem interessálja oly közlrol, mint Angliát. Lehetséges - é tehát még is az, hogy Spanyol Ország nállunk sok olyan embereket találjon, a' kik magokat arra elajánlják, hogy valamely kevés nyereségért Amérika Spanyol seregeket szállítsanak, 's ily módon a' magok jövőbeli sokkal nagyobb nyereségeiket sem-

mivé tegyék. Hiszen tudjuk azt, hogy a' *Kreolok* (az Amérika kortos lakosok) a' tengeri életet nem szeretik, melyre nézve, ha szabadokká lehetnek, sok ideig az Anglus hajók fogják nékiek minden tengeri foglalatosságaikat, szállításaikat, megtenni. Talám nem sok Anglusok fognak tehát olyanok találtatni, a' kik úgy megvakulhatnak; hogy most önnön károkkal Spanyol seregeknék szállítására adják magokat. Igen, de előre meg nem fontolván a' dolgot; már sokak alkura léptek a' Spanyol Ágenssekkel. Úgy van; de ezek mind olyan régi rosz hajók, mellyek külvömben is kikötőhelyeinkben rothadtak volna össze, 's ezeknek tulajdonosaik nem felejtkeztek - el önnön hasznaikról oly nagyon, hogy hajójikat drágábban ne adják bérbé a' Spanyol Ágensseknék, mint a' mennyit magok a' hajók értek volna. Osztán ezek külvömben is mind csak magános tekintetek. Volnának ezen dologban egyebek, a' mikre magának a' mi Országölésükünknek kellene figyelmeznit, mint hogy ezek által egész Státusunk' java érdekeltetik. Mit köszönhet Nagy Britannia Spanyol Orzágnak? Ez, a' Floridáknak általengedése által Nagy Britannia' legveszedelmesebb vételkedőjének kezébe adá az Antillák' és Jamaika' kultsait, noha jól tudta, hogy melly sok kárt teszen nekünk ez által. Az ilyen barátságos szolgálat valósággal megérdemelné, hogy kárvallásunkat a' Spanyol tartományoknak függetlennételelekből származandó kereskedési nyereségeinkből térítsük vissza."

Német Ország.

A' XXXI. dik számú M. Kurir' 244. dik levél-lapján említettett, hogy a' Weimári Követ Hendrich Ur a' Német Szövetség' Aktáji közzé egy Rajzolatot tett-bé, melly a' Jéna i Universitásnak valóságos minémüségét adja elő. Ezen rajzolat ezeket foglalja magában: — „Az Univer-

„sítás' fundáltatása és Érdemei.“ — 1) A' Nagylelkű Fridrik János Választó Fejedelem által 1548-ban fundáltatott Jénai Universitas, Császári helybehagyatást nyert 1557-ben, mint Protestáns Universitas. Ez, ezen időtől fogva a' Szakszen-Ernest Fejedelmi Ház' lineája egyik Kintsének lenni tartatott; s az ezen Házbeli Fejedelmek valóságos örömmel és bízkeséggel is tekinthetik Német Ország' Historiájában a' Német Tudósoknak, a' Német Státusok' nagy embereiknek, s az Egyházi szolgálóknak laistromaikat, mert úgy fogják találni, hogy ezen érdemes nagy emberek, nagy részint, vagy Jénában kezdették el a' magok kiformaltatásokat, vagy pedig, a' mennyiben ez átaljában vétetvén az oskolák által megeshetik, ott vitték tökéletességre. — 2) Hanem, minthogy a' világon minden dolgok idősödni szoktak, és ha azt akarjuk, hogy tovább is éljenek, frissíteni kell őket: itt is ekképpen van a' dolog. Az Universitas' Statutumainak és törvényeinek újabb kidolgoztatására vala szükség, tehát, mihelelyest a' békességnek helyreállása megengedte, a' Nagyhercegségbéli Rendeknek egygyetértésével, azonnal munkába vétetett a' dolog, a' midőn ezen Rendek az ő 1817-béli Dietájokat legelőbb is a' nevelés és tanítási tanácskozásokon kezden-el, kinyilatkoztatták: Hogy az ő belső meggyőződéssek szerint, a' polgári egyesületekben a' köz jónak első fundamentuma, a' nevedő polgár ifjagnak jó nevelés, jó tanítatás, s jó kiformaltatás által az ő keskenyebb vagy szélesebb léterjedésű életjekre való elkészítetésben álljon, egy szóval, hogy a' polgári egyesületbeli minden jobbulás (tökéletesülés) ezen pontoktól függjön. — 3) Az 1816-dik esztendőttől fogva ezek történtek a' Jénai Universitással; a) Egy Alkú által az Universitásnak Kormányoztatása a' Szakszen-Weimar-Eisena-

chi Nagy- és Szakszen-Gothai Hertzegi Házaknak által adatott, oly czéllal, hogy annak tökéletesítettése annál hamarabb és annál foganatosabban eszközölthessék; b) Új Státutumok készítették az Universitas' számára, a' melyre ily principium vétetett - fel mint vezér, mint határozó-feltétel: Az Universitas egy Felső Formáló- és Tanító-intézet, melynek czélja az: hogy az ahoz már illendően hozzá készült ifjak az Egyház és Státus' szolgálatjára alkalmasokká tétetessenek, s átaljában vétetvén, hogy azt, a' *mi igaz, a' mi szép, a' mi jó, és a' mi szent*, ne csak magában megőrizze, hanem mind inkább inkább ki is terjeszse, s ekképpen a' Német Nép' lelki, erköltsi, vallási, és polgári kipalléroztatását foganatosan elő segítse; c) Egyszersmind új fenyítéki törvények is készítették a' Tanulók' számára, a' mellyek belső egymással való összeköttetéssek, nagyobb meghatározottságok, s a' valóságos gonoszságokra való tekintetben keményebbségek által, magokat a' régibb törvényektől megkülömböztetik. Legelől ezen törvények' kezdetén ily közönséges Rendszabás áll: Az Akadémiai polgári jus annak tagjait erköltsi életre, a' vallásnak tiszteletére, szorgalmatosságra, rendtartásra, s az Universitas' boldogságán való hathatós munkalódásra kötelezi; d) Az Universitas' törvényeiknek fenntartatása, közelebbről egy tulajdonképpen ezen végre kineveztetett Tisztviselőre, Universitasi Tisztre, biztatott, hogy a' tanulóknak hibás tselekedeteiket megvizsgálván, a' tulajdonképpen való városi politikai biztossággal egygyetértőleg, a' politikai rendtartásokat megtartassa; e) Hogy a' Professoroknak a' Tanulóktól ne kelljen függni, azoknak fizetésseik megjobbítottak, ámbár ezen nagy tiszteletű emberek: Döderlein, Eichorn, Feuerbach, Hellfeld, Hufeland, Loder, Paulus, Reichard, Stark,

Schmied, Thiebaut, és sok mások arra soha okot nem szolgáltatottak, hogy a' tanulóktól való függésért hibáztatásának, 's a' mostani Professorok is megérdemlik azt a' felőlők való szép bizonygátételt, hogy tanítói kötelességeiket még az 1811-dik esztendőől fogva 1814-dikig elfolyt időkben is, midőn eleintén a' Frantzia Despotismus 's későbbre a' hadakozás a' Jénai tanuló' számát csak egy maroknyivá tette: vala, mindenkor egyenlő buzgósággal, egyenlő szorgalmatossággal, és hűséggel telyesítették; f) A' melly környülállások mellett azt is szükség megemlítenünk, hogy Jénában a' tanítói székek nem az Akadémiai Senátus hanem az Országlószék által adatnak, a' Senátus által való kineveztetések csak jóvállások, csak *Consultativum Votumok*, melly jóvállások mindenkor megmutatták azt, hogy oly tudósoknak Jénában való hozattatásokra czéloztak, kikkel más Országlószékek kevélyek voltak; g) A' végre is különös biztosokat szokott az Országlószék minden fél- fél esztendőnként kinevezni, hogy az Universitas állapotját annak fontosabb ügyeire 's bajaira nézve ott helyben megvizsgálják, 's az Akadémiai Senátustól legkissebb függésben nem lévő tudósítást tegyenek. — 4) Ugyitél ő Kir. Nagy Hertzegsége, hogy Szalicsen-Gothai ő Hertzegségével egygyetértve, ezen rendlések és intézetek által az Universitasnak a' maga eddig volt fontosságában való további fennállását újában hátorságossá tették, 's ezen munkájoknak öryendvén, állhatatosan meggyőzette vagynak affelől: hogy közönségesen a' Német Universitasok (mint oly intézetek, mellyek nem csak az ifjuság taníttatására, hanem egy átaljában arra is valók, hogy ott az ifjuság minden tekintetbéli kiformáltatást kapjon, az az, hogy a' világi és emberi esmeretcliben megerősítették, 's a' szabadsági és függetlenségi karakternek kifejtődése által

a' jövendő életre mintegy miv. mesteri kimunkáltatás által elkészítették) nagy betsűek; és hogy ugyan ezen Universitasok' helyébe, a' milyen állapotban ezek most vagynak, az ezek által czéloztatott tárgyaknak nagy fogyatkozások nélkül, bajosan lehetne holmi ilyen apróbb tanulásra való Oskolákat felállítani. Nintsen fundamentos tudomány, a' Státusoknak kiformált 's hűséges szolgálk, 's derék Oskolai és Egyházi Tanítók' dolgában egy gazdagabb Ország, mint Német Ország. A' kik pedig ezen kintseiket mind a' Német Universitasokon gyűjtötték. — 5) Hogy az Akadémiai ifjuság Német Orzágnak közönséges állapotjára nézve magát igen fennhangon ki kezdette nyilatkoztatni, erre nézve illő lesz megjegyezni a' következőket: — a) Ha a' tanuló ifjuság az újabb időkben, itt amott, a' haza közönséges ügyeire bajaira nézve úgy mutatta ki magát, mint közönségesen az ő idejével meg nem egygyezne, 's a' hogy az Oskolai idő 's a' megért élet között a' természettől vonatott háttár könnyen megtévesztődhetne, tekintetbe kell azt, a' rendkívül való időt venni, a' melyben mind ezek történtek. Midőn a' tanuló ifjuság az 1815-dik esztendőben a' Német Universitasokban fegyvert fogott, 's a' Szabadságáért, Betsületiért, Erköllseiért, 's Nyelvéért való tsatázásokban részt venni sietett — ekkor hiterjesztett korokkal fogadtatott, tsatázó tsapatokra osztatott — ekkor ezen ifjakban nem gyermekék, hanem emberkorba lépő fiatalok szemléltettek. Mikor ezen ifjuság a' tsatázásokból vissza tért, mikor már elmondhatta, hogy emberkori tetteket követett el — már ekkor néli nem lehetett megtiltani a' fennhangon való, 's különbben csak a' meglett emberekhez illő beszédet és irást azon jókora nézve, a' mellyekért vért lőontotta, 's a' mellyért ezen ifjuság között és szemel előtt, kinek rokonai kinek barátjai elhullottak — már

ekkor nem lehetett azokat, kik az ő ne-
mes feltüzesevéssekkor *emancipatusok-
nak* tartattak, 's mint oltalomra alkal-
matosok használtattak is, mint felserdü-
letlenekkel úgy bánni. A' polgári Ország-
lásnak egyéb részeiben is van az olyan
hadakozások után, mellyek mint nép' ha-
dakozásai az egész népet megmozdítot-
ták, a' mozgásról a' tsendességre, a' fe-
szességről a' természeti állapotra való ál-
talmenetelnék bizonyos időszakasza. b)
Az ezen hőnyúlállásra való figyelmezős-
nek lehet főbbképpen tulajdonítani azt,
hogy a' Jénai Universitásnak megtartóji
réghez vihették, hogy ott 1817-ben és
1818-ban semmi mozgások nem történ-
tek, 's hogy ott a' tanulók oly szorgal-
matosok voltak, oly jó rendet tartottak,
's erköltsi tekintetben is magokat oly jól
viselték, hogy azt ezen esztendőekben mind
azok magasztalták, a' kik ezen Universi-
tásnak ekkori állapotját többször iudg-
és nagyobbatska figyelemmel szemlélték,
a' kik arról nem tsak keresztül való me-
netelközben tettek ítélletet, a' kik egy
emberről nem mindenre, 's egyről nem
az egészre huztak következt. Hanem
hogy már most, midőn az Universitást
lassan lassan újabb és fiatalabb ifjúság
népesíti, jól megfontolt okokra nézve az
Országlás is változtatja önn' magavisele-
tét, bizonyosága ennek egyebek közt egy
Rescriptum, melly az 1818-dik eszten-
dőben Oktober' 18-dikán tartatott innep-
lésekre nézve intéztetett a' Jénai Profes-
sorokhoz, 's a' melly ily szavakon vég-
ződik: — „A' Professoroknak egygyen-
„egygyen nem akarjuk elejekbe írni az
„ő ilyen alkalmatosságkori kötelességei-
„ket, minthogy feltehetjük azt, hogy

„azokra minnyájtokat reá emlékeztet az a'
„hit, mellyet letettetek; és hogy ti a'
„mi meglegedésütnék megnyerésén
„fogtok iparkodni, inkább, hogy sem ben-
„nünket arra kényszeritenétek, hogy oly
„eszközökhöz nyuljunk, mellyekhez kü-
„lőmben, ámbar legnagyobb kedvetlen-
„séggel, de bizonynal hozzájok kell nyul-
„nunk. Tsak az, ki az Universitásbéli
„ifjakat a' nékik szükségesképpen meg-
„kivántató határok és korlátok között tud-
„ja vezérteni, nem pedig az, a' ki őket,
„önn' maga, ezen határokon 's korláto-
„kon kívül vinni iparkodik, maradhat-
„meg ezen tanítói helyen a' mi szolgál-
„latunkban.“ (A' többi következik).

R o m a.

Az innét érkezett legújabb tudósítá-
sok szerént, mellyek e' hónap' 17-dikén
indultak, Császár és Király ő Felsegek,
Károlina Cs. Fő Herczegaszszonnyal, 's
a' Fels. Cs. Familiának minden most ott
lévő tagjaival egyetemben, kivánt jó e-
gységben lévén, idejeket ezen város'
világszerte híres ritkaságainak szemlélge-
tésével töltik.

April. 14-dikén reggel *Tivolibá* men-
vén ő Cs. Kir. Felsegek, az ott találtató
természeti szépségeknék nézésével gyö-
nyörködtették magokat. Estvére érkeztek
vissza Romába.

Pápa ő Szentsége Hustvétnapján fé-
nyes pompával a' Sz. Péter' templomába
ment mischalgatásra, mellyet nem ma-
ga, hanem Cardinalis *Mattei* ő Em.ja
mondott: mise után pedig a' nagy folya-
sóról áldást adott a' minden féle nemzet-
béli oda gyülekezett hívek' seregére ő
Szentsége.

* * *

Igazítások. — A' XXXII-dik M. Kurir 255-dik lapja' második hasábjá' 15-
dik sorában ezen szó helyett, *megbizonyítani*, kell olvasni: *megczáfolni* —
ugyan azon Újság' 256-dik lapja' második hasábjá' (alólról felfelé számlálván) 10-dik
sorában, de tsak néhány első nyomtatványokban, ezen szó után, *Direktorát*, ezek:
M. B. Stiff András Urat, kimaradtak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Báró *Brudern* Benedek Ur Posonyban, April. 8-dikán, életének 78-dik esztendejében betsét bevégezván, sajnálva említik a' Pesti leveleiben, hogy titkos flastromát, mellyel sok meggyógyíthatatlannak-látszó már elhagyatott sebeket meggyógyított, halála előtt többekkel nem közölte.

Elegyes Dolgok.

Londonban azon fogházban, melybe az adóssáért zárják az embereket, nem régen nagyon borzasztó dolog történt. Egy embert bezártak, ki a' bezáratás után nem soká tébolyodottságot is kezdett jelenteni. A' gondviselő tehát jónak találta őtet egy különös szobába zární. Egy társat is adott bátorságnak okáért mellé, a' ki hasonlóképpen adóssáért ült. A' tébolyodott foglyot azonban minden lántz vagy kötél nélkül egészen szabadon hagyta, a' ki egy ideig tsendesen viselte magát; mély gondolkodásba mérülve le 's fel járt a' szobában. Egyszer a' tűz mellé menvén veszi a' szító vasat — megtüzesíti — kivévn a' tűzből néhány minutáig gondolkozva nézi — végre a' társának szalad, 's annál erősebb lévén, a' földre lenyoinja, a' tüzes vasat erőszakosan annak torkába akarja dugni, 's há éppen ezt véghez nem vihette is, az artzuláját kegyetlenül össze égette. A' szerentsétlen az ablakon kiabálni kezdett — sokan is szaladtak segítségére, de semmit se tehettek, minthogy a' Gondviselő hazul elmenvén a' költsokat elvitte. A' tébolyodott elméjü ember azonközben ismét hozzá fogott előbbeni próbájához, neki tsak a' lett volna a' kedve, hogy a' tüzes vasat valami módon a' másiknak a' torkába dughassa, a' ki védelmezvén magát, már most a' kezeit égette rettenetesen össze. Néhány óra telt belé, míg a' Gondviselő elékerülvén a' szobába bemehettek. Mi-

kor benyitottak, a' bolondot, a' már meghidegült vasat kezében tartván, állva, 's szerentsétlen társát mellette a' földön fetrengve találták — egymástól elválasztották, a' bolondot bátorságos helyre zárták, a' szerentsétlen sebest pedig Orvosi gondviselés alá adták — de kevés reménység van életben való megtartathatásához.

B é t s.

Császár és Király ő Felsege, a' meghalálozott Státus - és Conferentziális Minister 's Fő Törvényszeki Elölülő Gróf *Va Illis' Özvegyének, Férje'* megkülömböztetett szolgálatai által szerzett érdemeire való tekintetből, esztendőnként három ezer forintokból álló penziót méltóztatott kegyelmesen rendelni.

A' Kőszegi Distriktuális táblánál volt szám felett való Assessort Gróf Nagy Szent Miklósi *Nako Sándor* Urat, a' Magyar K. Felseges Udvari Cancellariához Honorarius Udvari Titoknokká nevezni méltóztatott ő Cs. K. Felsege.

E' hónap' 18-dikán buzgó ájtatossággal 's szép egyházi fénvességgel ment véghez itt Bétsben a' Szent István nagy templomában, eddig volt *Lilienfeldi Apáturnak Fő Tisztelendő Felső - Eöri Pyler László János* Urnak Püspökké való felkenettetése, kit, mint az Udvar. Német újságban kifejeztetett, a' Gondviselés, az ő Szepesi Püspökségre lett kineveztetése által a' maga születése' földjére ismét vissza vezérlett.

A' Szentelést, egy Kánonok Urnak mint a' Püspöki Káptalan' követjének jelenlétében, 's Bétsi felszentelt Püspök *Steindl* és *Tabori* Püspök *Pauer* Fő Tisztelendő Uralnak segittségekkel, Gr. *Höhenwart* ő Fejedelmi - Érseksége, ki, mint Sz. Pölteni Püspök, a' már most Szepesi Püspököt, ez előtt tizenkilentz esztendőkkel, mint *Lilienfeldi* Profiteálót a' Papi hivataira is felszentelte volt, vitte véghez.